

Ime predmeta 1	RADIALNI VRTALNI STROJ
Ime predmeta 2	/
ID številka / EŠD	002.127.Idrija
Upravljavec	Mestni muzej Idrija, Prelovčeva 9, 5280 Idrija
Lastništvo	Javno
Lastnik	Občina Idrija, Mestni trg 1, 5280 Idrija
ID številka / EŠD	510:IDR;RS-29
Klasifikacija dediščine	Rudnik

OPIS

Kratek opis	Masiven radialni vrtalni stroj ima osnovno ogrodje, v katerem je uležajen pokončni steber s konzolo. Po vodilih konzole se premika vretenjak z glavnim vretenom. Z vrtenjem stebra s konzolo in premikanjem vretenjaka na konzoli je omogočena namestitvev glavnega vretena v poljuben položaj glede na obdelovanec. Obdelovanec je vpet na delovno mizo stroja z vijaki in stremeni. S šestimi vijaki M 30 x 880 z navojem je vrtalni stroj na obeh koncih privijačen na steno.
Mere	Dolžina 246 cm, širina 70 cm, višina 205,6 cm.
Materiali	Litoželezo, jeklo.
Datacija	Konec 19. stoletja.

Slikovne priloge

Image not readable or empty
/home/mcxsd05/domains/heritage-mercury.net/public_html/base/components/com_rsform/uploads/5ab8f58b6da3641M

Prvotna raba

Radialni vrtalni stroj se je uporabljal v mehanični delavnici Rudnika živega srebra Idrija, v primerih, kadar obdelovanca zaradi velike mase ali dimenzije, med strojno obdelavo ni bilo mogoče premikati. Od transmisije se je pogonska moč prenašala prek stopničastih jermenic in parov stožčastih zobnikov do glavnega vretena, kjer je bilo vpeto orodje. To so bili predvsem svedri, lahko pa tudi grezila in povrtala do premera 40 mm. Po projektih, izdelanih ob izpraznitvi stare mehanične delavnice, je bil stroj sprva namenjen postavitvi v kovaško delavnico. V uporabi je stroj ostal vse do 50. let 20. stoletja.

Sedanja raba

Radialni vrtalni stroj se ohranja, varuje in prezentira kot pomemben spomenik tehniške dediščine rudarjenja v Idriji z izjemnimi univerzalnimi vrednotami. Opisani stroj je edini tovrstni stroj ohranjen v Sloveniji. Obdelovalni stroji iz nekdane rudniške mehanične delavnice, vključno s radialnim vrtalnim strojem, so del obsežne zbirke »Rudniški stroji in naprave« Mestnega muzeja Idrija. Otvoritev, zgledno restavriranih rudniških obdelovalnih strojev, je bila 23.6.1998.

Prvotna lokacija

Mehanična delavnica Rudnika živega srebra Idrija.

Sedanja lokacija

Stavba jaška Frančiške (zgornji razstavni prostor).

STANJE OHRANJENOSTI**Zgodovina
opravljenih
posegov**

Ob pričetku restavriranja leta 1999 je bil stroj v slabem stanju. Bil je v celoti razstavljen, površine posameznih delov so bile očiščene s peskanjem, ponovno sestavljen in barvan temeljno ter pokrivno. Dodatni posegi zato niso potrebni. Varovanje v prostoru je urejeno.

Sedanje stanje	dobro
-----------------------	-------

Potrebni ukrepi	Redno obdobjno vzdrževanje
------------------------	----------------------------

DOKUMENTACIJA

Naslov / zbirka / povezave itd., kjer so dostopne podrobnejše informacije	- Inventarna knjiga Mestnega muzeja Idrija; - Zelenc, Anton. In vendar se giblje: katalog rudniških strojev in naprav. Idrija, Mestni muzej Idrija, 2001; - Zelenc, Anton. Idrija municipal museum: restored mine machines and devices of the Idrija mercury mine. Patrimoine de l'industrie, 2004, str. 17-19.
--	---

Izpolnjevalec	Mestni muzej Idrija
----------------------	---------------------

Izpolnjeval je	Miha Kosmač
-----------------------	-------------

Datum objave	5. 3. 2018
---------------------	------------

Datum urejanja	Never
-----------------------	-------
